

KÁLVINISTA SZEMLE

A SZLOVÁKIAI REFORMÁTUS KERESZTYÉN EGYHÁZ
HIVATALOS LAPJA

LXXVII. évfolyam

5. szám

Komárom, 2006. május

Ára 10 korona

MENNYBEMENETEL ÉS ÁLDÁSHORDOZÁS

A mennybemenetel ünnepét az első keresztyének a pünkösddel együtt tartották. Különálló ünnepként csak a niceai zsinat (325) utáni időszakban határozták meg. Ekkor döntöttek el, hogy a keresztyén egyház a húsvétot követő negyvenedik napon tartja a mennybemenetel ünnepét. Ebben a döntésben Lukács evangélista munkája volt a kiindulópont, hiszen ő mindkét művében (az evangéliumban is és az apostolok cselekedeteiről írott könyvében is) említést tesz Jézus mennybemeneteléről, sőt kimondja, hogy Jézus a feltámadása után negyven napon át megjelent tanítványainak.

Lukács evangéliumában olvasható utolsó versek (24,50–53) tehát a mennybemenetel történetét írják le, ami azzal kezdődik, hogy Jézus kivitte tanítványait Jeruzsálemből egészen Betániáig. Az apostolok cselekedeteiben azt is hozzászéli Lukács, hogy az Olajfák hegyén voltak. Ezen a helyen Jézus „felemelte a kezét, és megáldotta őket”. Úgy tesz, mint a nagy ünnepek alkalmával a főpap, aki a 3Móz 9,22 szerint az áldozat bemutatása után „fölemelte kezét Áron a nép felé, és megáldotta őket”. Egy deuterokanonikus könyvben is hasonlót olvashatunk. A főpap az áldozatbemutatás után „...felemelte kezeit Izráel fiai egész gyülekezete fölé, azért, hogy ajkával átadja az Úr áldását” (JSirá 50,20).

Jézus mint messiási főpap a nagypénteken bemutatott áldozat után szintén áldásra emeli a kezét, és megáldja tanítványait. Izráel egész gyülekezete helyett az új Izráel kapja az áldást. Kikből áll az új Izráel? Júdáson kívül ott van mind a tizenegy tanítvány. Ők azok, akiket Jézus tanított, akik tanúi voltak csodateteleinek, akiket sokszor kishitűeknek nevezett; ők azok, akik széjjelzélédket, amikor Jézust elítélték, akik félték, amikor Jézust keresztre feszítették, de ők voltak azok is, akiknek a feltámadt Jézus megjelent és akik meggyőződhetek arról, hogy Jézus él. Ők lehettek Jézus főpapi áldásának az elfogadói és hordozói. Az áldást tehát akkor kapják a tanítványok, amikor minden gyengeségük ellenére rádöbbenek arra, hogy Jézus él. Jézus nem a jeruzsálemi templomban található tömeget áldja meg, nem a kereszttel állókat – azokért imádkozik. Jézus a tizenegy tanítványt áldja meg: azokat, akik látták, hogy Ő feltámadt és él.

Minden istentiszteletünk áldással ér véget. Rendtartásunk szerint, formai szempontból van így. De vajon valóban áldás-

hordozóként jövünk-e ki az istentiszteletről? Aki az igehirdetés, az imádság és az énekek alatt megerősödik abban, hogy Jézus él, az áldással távozik.

Jézus felvitetett a mennybe, a tanítványok pedig „leborulva imádták őt”. Ez az első alkalom, amikor Lukács arról ír, hogy valaki imádkozott Jézusra. Ez a kifejezés csak Istent illeti meg. Jézus maga mondja: „»Az Urat, a te Istenedet imádd, és csak neki szolgálj«” (Lk 4,8b). A legmélyebb tiszteletnek és hódolatnak a kifejezése csak Istennek jár! Azonban mindaz, amit a tanítványok láttak – a szolgálata, a szenvedése, a feltámadása és most a felemeltetése – meggyőzte őket arról, hogy Jézus nemcsak tanító vagy próféta, nemcsak egy félig felismert Messiás, hanem olyan valaki, akit Isten felmagasztalt mindenek fölé. Ez a Jézus méltó arra, hogy előtte leboruljanak és imádják őt. Így itt a földön, a mennybemeneteltől kezdődően van egy kis gyülekezet, a tanítványok közössége, a mindenkori tanítványok közössége, amelyik visszahangozza a mennyi istentisztelet szavait: „»Méltó a megöletett Bárány, hogy övé legyen az erő és a gazdagság, a bölcsesség és a hatalom, a tisztesség, a dicsőség és az áldás!«” (Jel 5,12b).

Az áldásnak nagy jelentősége van. Bár Jézus eltávolodott a tanítványoktól, ők mégis „nagy örömmel” tértek vissza a templomba. Lukács – Keresztelő János születésének ígéretével – evangéliumát a templomban kezdi és fejezi be, ahova nagy örömmel tértek vissza a tanítványok a mennybemenetel napján.

Ha jól megfigyeljük az utolsó fejezetet, a feltámadást követő események fokozatosan vezetnek ehhez a nagy örömhöz. Az emmausi tanítványok még „szomorúan megálltak”. A Jézussal találkozó tanítványok „még nem mertek hinni örömükben,” az áldást hordozó tanítványok pedig már „nagy örömmel” tértek vissza, bár Jézus eltávolodott tőlük. Örültek, mert amit tanítványságukban Isten nyilvánkoztatásából megismertek, aminek szemtanúi voltak, az nem egy szomorú zárással ért véget, hanem az élő Jézus főpapi áldásával. Így lett teljessé Jézus megváltó munkája.

Mai keresztyénységünkben sajnos sokszor csak az első állomásig kullogunk el, s ott szomorúan állodogalunk. Pedig a mennybemenetel üzenete az öröm üzenete is, és Jézus megváltó munkájának teljes megismerése nagy örömet adhat a szomorúan állodogaló keresztyéneknek.

Orémus Zoltán

ANYÁK

Csak egy voltak kivétel, az Anyák. Szentek és ápolónők: a csodát, a jelentést láttam bennük. A nagy odaadást, az aggodalmakat, a virasztaást, a könnyet, s mind, amit a nő szenved, ha otthon dolgozik, a gondviselést. Hogy testileg mi a férj, feleség s a család viszonya, nem sejtettem-kutattam. Valami, éreztem, előre elrendeli, ki hol álljon, mi legyen, öröme, bánata mennyi, milyen gyermeke, és ezen változtatni nem lehet. A férfi maga küzd ki szerepét, a nők az eleve-elrendelés: ők a béke, a jóság, puhaság a földön, a föltétlen szeretet... Anyám, nyújtsd felém öreg kezedet!

„Boldogok, akik éheznek és szomjúhozzák az igazságot, mert ők megelégtettek.”

A Lk 6,21-ben ez a boldogmondás rövidebb, és csak azokat érinti, akik most éheznek; így szociális síkon marad, és a testi éhezésre korlátozódik. Ezért egyes szociális forradalmároknak úgy tűnik, hogy Máté evangélista gyengítette, szellemiesítette, amikor hozzátette, hogy „az igazságra” éheznek. Nem gondolom, hogy ez így van, hiszen éhezni és szomjúhozni lehet bármire, pl. bűnre, bosszúra, gazdagságra stb. De aki csak ilyen dolgokra éhezik, sose elégtetik meg. Ezért az Úr Jézus maga mondja: „Ne aggodjatok, tehát, és ne mondjátok: Mit együnk? – vagy: Mit igyunk? – vagy: Mit öltözzünk magunkra? Mindezt a pogányok kérdezzétek... De keressétek először az ő országát és igazságát, és ezek is mind ráadásul megadatnak nektek” (Mt 6,31–33). De mi az az igazság, amire ha éheznek valaki, boldog, mert megelégtetik?

Az igazság után vágyódnál az Írás szerint elsősorban az Istennel való helyes kapcsolat utáni vágyódást jelenti. Ezt a viszonyt megromtotta a bűn. Hogyan lehet a bűnös ember igazzá Isten előtt? A zsidók a Törvény követelményei teljesítésével akarták megszerezni ezt az igazságot. Maga Pál apostol is, megtérése előtt, ezen az úton járt, de a Jézus Krisztussal való találkozása után rájött, hogy a mi igazságunk olyan, mint egy csúnya öltözet. Ezt az igazságot, megvallása szerint, elveszítette Jézus Krisztusért, hogy megszerezze Krisztust és őbenne olyanok találtassék, akinek nem a Törvényből van a saját igazsága, hanem a

Krisztus-hitből; tehát a hitre alapozott, Istentől való igazsága van (Fil 3,8–9). Ezért az apostol a zsidókról, akik az igazság megszerzésének régi útján maradtak, ezt írja: „...tanúskodom mellettük, hogy Isten iránti buzgóság van bennük, de nem a helyes ismeret szerint. Az Isten igazságát ugyanis nem ismerték el, hanem a magukét igyekeztek érvényesíteni, és nem vetették alá magukat az Isten igazságának” (Róma 10,2–3).

Rudolf Nehmer fametszete

Éhezni az igazságra Isten előtt azt jelenti, hogy ott keressük, ahol Isten számunkra elkészítette: a Jézus Krisztusban. A róla való híradásban az igazság hitből és a hit miatt jelenik meg, amint meg van írva: Az igaz ember hitből él (Róma 1, 17). Azok, akik az igazságot Krisztusban keresik, megtalálják és elfogadják azt már ma hit által az evangélium üzeneté-

Az ÚR színe előtt

Úr Jézus, lelkem legjobb és leghűségesebb barátja, lépj be szívembe békességeddel, szeretetteddel, alázattal és odaadással. Ajándékozz nekem olyan értelmet, amilyen neked volt, taníts úgy cselekedni, ahogy Te tettél, és szenvedni, ahogyan Te szenvedtél. Ébressz bennem szívből jövő háládatosságot szeretetedért. Sionod pálmáigakat tett az útra, és hozsanát kiáltott neked. Ébressz fel az én értelmemet is, hogy Téged dicsérjen, és szenteld meg egész életemet a Te dicsőségedre, hogy neked szenvedésemben és halálomban mint neked kedves áldozat adjam át magam. Megváltónk, könyörülj rajtunk és segíts nekünk azt szem előtt tartani, ami békességünkre szolgál. **Ámen.**

Johann Jäger

ben, és beteljesedik rajtuk Jézus ígérete: megelégtettek. De ennek a hit által elfogadott igazságnak egyidejűleg meg kell nyilvánulnia életünkben Jézus Krisztus követésében, a szeretet parancsa követelményének beteljesítésében. A Krisztus-követők igazságának ugyanis mélyebbnek kell lennie, mint a törvénytudók és a farizeusok igazságának, akik ugyan törekedtek a Törvény betűjének betartására, de elkerülte a figyelmüket a szelleme. Ez az igazság bizonyára kiterjed a szociális területre is és magán viseli a kívánságot, hogy az éhezők elégtessenek meg, hogy igazságtalanul senki se szenvedjen, hogy senkit se érjen sérelem (különösen a gyengéket ne), hogy az igazság és a jog érvényesüljön a kereskedelemben, a bíróságokon és egyáltalán minden területén az életnek. A keresztyéneknek mindenütt, ahol élnek, síkra kell szállniuk ezért a mindenkire kiterjedő igazságosságért.

De az igazságra való éhezésnek és szomjazásnak a keresztyén élet állandó kísérőjelenségének kell lennie, mert amíg fennáll ez a világ, soha nem érvényesül benne a tökéletes igazságosság. Majd az Isten országában: „Nem éheznek és nem szomjaznak többé... mert a Bárány, aki középen a trónusnál van, legelteti őket, elvezeti őket az élet vizének forrásaihoz, és az Isten letöröl szemükről minden könnyet” (Jel 7,16a–17). Az igazságosság csak az utolsó ítélet során fog érvényesülni és lesz láthatóvá, mert: „...új eget és új földet várunk az ő ígérete szerint, amelyben igazság lakik” (2Pt 3,13). Csak akkor teljeseznek be igazán boldogmondásunk szavai: „...ők megelégtettek”.

Ján Janovčík

Az EVT 9. nagygyűléséről

Pôrto Alegre, 2006. február 14–23.

Az Egyházak Világtanácsa februárban a braziliai Pôrto Alegreben tartotta 9. nagygyűlését. Az elmúlt ötvennyolc évben már mind az öt világrészen ülésezett ez a legnagyobb egyházi szervezet, amelyet ma már a világ minden részéből 370-nél több tagedyház alkot, Dél-Amerikában azonban most ülésezett először.

Brazília a világ ötödik legnagyobb kiterjedésű országa, csaknem akkora, mint Európa; de lakosai száma „mindössze” 180 millió. Pôrto Alegre jó másfél milliós város, a Katolikus Pápai Egyetem campusa volt a nagygyűlés színhelye.

A nagygyűlésen mintegy 2660 delegátus s csaknem ugyanannyi újságíró, tudósító, vendég, szervező vett részt. E világméretű találkozóknak a logója a következő volt: „Isten kegyelme megváltoztatja a világot”. A tíznapos program rendkívül telített volt, a vasárnapot kivéve mindennap reggel hét órakor kezdődött és este nyolckor fejeződött be.

A tagedyházak képviselői a nagygyűlés teljes programját már hetekkel előbb megkapták, így felkészülten vehettek részt a napi eseményeken. Naponta vol-

A fő témák közül az ökumenikus képzés/gondolkodás, az egyház egysége, a társadalmi igazságosság, a vallási sokszínűség, az erőszak leküzdése és az emberiség ivóvízkészletének drámai csökkenése került a munkacsoportok figyelmének középpontjába. Szükségesnek tartom továbbá megemlíteni a terjedelmes elnöki és főtítkári jelentést. Figyelemre méltók voltak a színes, olykor látványos bemutatkozó kiállítások s az énekkarok produkciói, általában a kulturális programok.

Többek között két fontos dologról tartom szükségesnek megemlékezni, nevezetesen, hogy miben különbözött a 9. nagygyűlés az előzőtől, valamint hogy milyen lehetőségek voltak a tagedyházak, illetve nagyobb régiók feladatainak, sürgető problémáinak az ismertetésére, a megoldások közös keresésére.

Amióta az EVT különböző nemzetközi egyházi szervezetek egyesülése folytán mai formájában létrejött (angol megnevezésének rövidítése: WCC, a németé: ÖRK), összességében kilenc nagygyűlést tartott a Föld öt kontinensén.

Ezek sorrendben a következők: 1948-ban Amszterdamban volt az első, ennek „A világ rendje és Isten üdvterve” volt a

zett nagygyűlése „Reménységben örvendezve térj Istenhez” volt.

Az EVT 8. nagygyűlésének a színhelye Zimbabwe fővárosa, Harare volt. A helybeliek sűrűn szóvá tették, hogy nem egészen két évtizede szüntek meg grammat lenni, s nagyon remélték, hogy gazdag természeti kincseik révén néhány évtized leforgása alatt az életszínvonal gyors tempóban fog emelkedni. Felpanaszolták, hogy bár szabadabbaknak érzik magukat, de dolgaik nem úgy mennek, ahogyan szeretnék. Igaz, hogy az idegen katonaság kivonult, az ország nyersanyagát nem szállítják el, mint korábban, de a betelepült bankokon keresztül kiáramlik az ország építéséhez szükséges pénz. Ezt a véleményt képviselte Mugabe államelnök a nagygyűlés előtt mondott beszédében, amiért ki is füttyülték néhányszor. A „füttyös” reagálást sokan igazságtalannak érezték. Bizonyos feszültség állandóan érezhető volt a tanácskozás ideje alatt.

A város diplomatanegyedében mindenki meggyőződhetett arról, hogy a Szovjetunió széthullásáig „békés eszközök” igénybevitelével rendkívül erős ideológiai és politikai csatározás színtere lehetett az ország. A magas drótkerítéssel körülvett, őrhelyekkel, több méter magas falakkal biztosított, megüresedett paloták látványa ezt egyértelművé tette. Mindezek ellenére a szervezés, az ellátás jó volt.

A tehetősebb egyházak képviselői és az EVT vezetősége a főváros szállodáiban, a többség azonban az egyetem területén épült diákszállókban lakott. A hangulat nem volt teljesen zavartalan, a program sem volt kifogástalan (sem teljesíthető), mert többnyire hiányoztak a teológiaiailag jól megalapozott, elemző, előremutató előadások, túltengett a civil jelleg, a múltba visszakanyarodó, helyi legendákat, mítoszokat ismertető eszmefuttatás. Az általam elmondottak tulajdonképpen csak Konrad Reiser akkori főtítkári remek be-

(Folytatás a 4. oldalon)

Az áhítatok és az istentiszteletek a nagy befogadóképességű sátorban voltak

tak reggeli és esti áhítatok, bibliatanulmányok, amelyek spanyol, portugál, angol és német nyelven folytak, de a plenáris ülésekre még francia szinkrontolmácsolást is biztosítottak.

A háromezer férőhelyes csarnokon kívül, ahol a beszámolók, plenáris ülések és különböző programok folytak, számos előadóteremben lehetett részt venni felekezeti, regionális vagy missziói, diakóniai, gazdasági jellegű tanácskozásokon. Rendelkezésre állt továbbá egy hatalmas sátor, ahol a nyitó és záró istentiszteletek, valamint a napi áhítatok folytak.

logója. A másodikra Evanstonban 1954-ben került sor, s „Krisztus a világ reménysége” volt a jelszava. New Delhi következett 1961-ben, a „Jézus Krisztus a világ világossága” logóval. „Íme mindent újjáteszek” – hirdették 1968-ban Uppsalában. Nairobiban 1975-ben rendezték meg a találkozót, jelszava „Jézus Krisztus megszabadít és egyesít” volt. Vancouverben 1983-ban a „Jézus Krisztus a világ élete” üzenetének jegyében szervezték, a canberrai 1991-es találkozót logója „Jövel Szentlélek, újítsd meg a világot”, míg a Hararében 1998-ban szerve-

Az EVT 9. nagygyűléséről

Pôrto Alegre, 2006. február 14–23.

(Befejezés a 3. oldalról)

számlójára nem vonatkoznak. A 8. nagygyűlés logója valójában a hiányt, a fölöttébb szükséges kívánalmat jelezte. Azt a bizonyos kívánatos jót, a reménységben való örvendezést sem a résztvevők magatartása, sem a nagygyűlés lefolyása nem tükrözte meggyőző módon, én legalábbis így éltem meg.

Viszont annál inkább átélhető volt az öröm az ottani keresztyének között az istentiszteleteken, amelyek vasárnap reggel fél héttől estig tartottak. A gyülekezetek énekekkel és táncokkal fejezték ki érzéseiket és hitüket. Az ígértető vagy bizonyágtévő szavaira gyakran hangosan válaszolva, szavait megerősítve, aktívan vettek részt a liturgiában. A szülők gyermekeikkel együtt jelentek meg az istentiszteleteken, áradó, magával ragadó örvendezés közepe. Felejthetetlen élmény volt.

Míg Zimbabweben a naplemente mindennap tűzpiros bíborba öltöztette az alkonyt, addig Brazília déli csücskében észak felé sietve bukik le a nap, semmi látványosat nem produkálva. Viszont ha beáll a sötétség, a fölfelé tekintő ember egy hatalmas, kereszt formájú csillagalakzat alatt érezheti magát. Egy óriási égi golygótai kereszt, a Dél Keresztje emléket a megváltás csodájára.

A Pôrto Alegre-i protestáns gyülekezetekben nem azt éli meg az ember, mint Hararében. Brazíliában európaibb a liturgia, kevésbé élő, lendületes, kevésbé spontán és örömet sugárzó. A nagygyűlés lefolyása is más jellegű volt. Nyugodtabb, rutinosabban szervezett, a legmodernebb technikával felszerelten, többnyire fiatalok igénybevételével, kitűnő hangulatban megtartott alkalom volt. Lépten-nyomon érezni lehetett a helybeliek magatartásán, hogy egy hatalmas ország polgárai, akik nagy jövő elé néznek, vallásosak és hisznek a jövőjükben. Más életérzés uralja őket, mintsem a túlsúlyfolságban élőket a szűkre szabott Európában, vagy a többnyire kiáltó szegénységben élőket Afrikában.

A 9. nagygyűlés programja jónak mondható. Egy remélt nagy folyamatról, az isteni kegyelem világot átfőrmáló működéséről szólt, amelynek máris részesei lehetünk. Azonban a bajok valóban nagyok, mert napjainkra nemcsak a jó szándék és a jóakarát, hanem a gonoszkodás is globális méreteket öltött. Erről sok szó esett, főleg a baráti beszélgetések, a bibliatanulmányok alkalmain, ahol

ezek a gondolatok új erőre kaptak a csendes-óceáni szigetlakók révén.

Az ember féktelen bírvágya áthág minden korlátot, s katasztrófával fenyegeti az emberiséget. A jéghegyek olvadása következtében az óceánok vizei lassan előntik a mélyen fekvő szigeteket. Az ott lakók közvetlenül érzik e nagy veszélyt, s félnek, hogy otthonaikról, sőt hazájukról is végleg le kell mondaniuk. Egy esti áhítat alkalmával mindenkit megindító módon imádkoztak azért, hogy az Úr mentse meg őket s mindenkit az otromba, felelőtlen s telhetetlen emberek tetteinek pusztító következményeitől.

A feszített munkatempójú nagygyűlés februári télből érkező résztvevőire kellemesen hatott a harareizhez hasonló, kora őszi 30–32 fokos meleg. Az őszi érkezését csupán a napi két-három záporosó jelezte. Érthetőbbé vált, hogy miért nevezik Dél-Amerikát „zöld kontinensnek”.

A Kárpát-medencei egyházi és nemzeti kisebbségekhez tartozók számára egyik legfontosabb kérdés az volt, hogy az RVSZ accrai nagygyűléséhez hason-

A latin-amerikai esten kiabrázolt logó a teremtést, a békét és Istennek az emberrel kötött szövetségét szimbolizálja.

lón az EVT nagygyűlésén, ezen a még nagyobb fórumon mi érhető el, illetve egyáltalán tárgyalási téma lehet-e a sorsunk, helyzetünk, amely alapjait tekintve (a Kárpát-medencében) nem nagyon különbözik egymástól, jöllehet a körülmények s a helyzetek eltérőek.

Már az a pusztta tény is biztató volt, a múlthoz képest előrelépést jelentett, hogy **Tarr Zoltán**, az EVT Központi Bizottságának tagja január 23-ra találkozóra hívott meg Budapestre. Az viszont

aggodalmat váltott ki – legalábbis bennem – hogy ez csupán tájékoztató, ismerkedő találkozás volt. Összehasonlítani sem lehet azzal a felkészüléssel, amely az MRE részéről történt 1948-ban Amszterdamra készülve.

Arra azonban jó volt a találkozó, hogy megállapodjunk egymás segítségével, s hogy közöljem: beadványt készítek a kisebbségek helyzetéről. Beterjesztéséhez Tarr Zoltán megígérte a segítséget, s azt meg is tartotta. Ezúton is köszönetemet fejezem ki a főtanácsos úrnak. Mivel a beadvány szövegét közzétettük már lapunk áprilisi számában, tartalmával nem foglalkozom, de fontosnak tartom elmondani, hogy az MRE elnöke, **dr. Bölcskei Gusztáv** püspök messzemenően egyetértett a szándékunkkal. A szöveget **Tőkés László** püspökkel e-mailelve együtt szerkesztettük, s **Antal János** elfogadva kérésemet angolra, **Uwe-Martin Schmidt** pedig németre fordította.

Az előírt tíz egyház támogatását csak helyben, tehát Pôrto Alegreben a résztvevők közül lehetett biztosítani. Azt követően, hogy ezt megszereztem, beadványunkat beteterjesztettem az illetékes bizottságnak. A támogatók között amerikai, német, magyar,

cseh, indonéziai, sziléziai, ruandai, svájci, lengyel egyházi vezetők voltak, de elmondhatom, hogy sokan mások is időszereket, fontosnak tartva támogatták azt, például csendes-óceáni delegátusok, néhány pravoszláv egyház vezetője, KEK-tisztségviselők stb. A beadványt teljes terjedelmében eljuttatta a bizottság a nagygyűlés résztvevőinek, a plénumban megvitatásra került (csak jelzem, hogy

akadt egy-két olyan delegátus is, aki le akarta vetetni a napirendről), majd másnap a bizottság fogalmazta változatban bekerült a nagygyűlés záródokumentumába. Istennek hála, fáradozásunk nem volt hiábavaló, sőt nagyon komoly eredményt hozott. Az EVT 9. nagygyűlésének mozgósító hatása remélhetőleg meg fog mutatkozni a taggyházak életében. Adja Isten, hogy így legyen!

Dr. Erdélyi Géza

Egy missziós küldetésű igeverse utaló címmel jelent meg **Erdélyi Géza** legújabb könyve, amelybe különböző műfajú, de mindenképpen a szerző egyházi szolgálatához (egyrészt lelkészi, másrészt püspöki tisztségéhez) kötődő írások kerültek – a szülei és bátyja emlékének, valamint a lelkész kollégáknak (a *Préd 11,4* alapján) való ajánlás szándékával.

A könyv három részre tagolódik: az elsőben igehirdetések, a másodikban előadások, a harmadikban pedig interjúk vannak. Az igehirdetés-gyűjtemény az alkalmak sokszínűsége kapcsán összetett képet mutat, s olvasása kapcsán tapasztalhatjuk, hogy ebben az esetben szabaddabban kell értelmeznünk az ige hirdetését. A temetési, keresztelési és esketési prédikációkon túl találunk itt templomszentelésekről, beiktatásokról, lelkészek kibocsátásokról, szoboravatásokról, gyülekezeti látogatásokról, konfirmáció előtti vizsgákról stb. elmondott egyházi beszédeket, akárcsak különféle társadalmi események (református középiskolák találkozója, országos tanévnyitó, egyetemi kapunyitás, cserkészszövetségi évforduló stb.) kapcsán elmondott „buzdító szavakat”, megszületett írásokat is.

Az előadások blokkjában is hasonló tarkasággal találkozunk. Lelkészerkeztelési és a művészettörténet körébe tartozó előadás, etikai kérdések taglalása, a szülő-gyermek kapcsolat megvilágítása, a lelkészképzés és az egyházi iskolák hely-

Miről ír a HÍD?

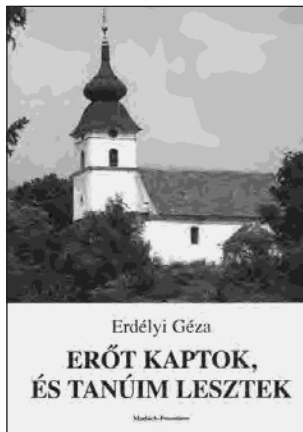
A negyedévente megjelenő evangélikus magazin idei első száma a világvégre fókuszál. A témával kapcsolatban elmondja véleményét a terrrorszakértő, aki szerint „*az lenne jó, ha mindenki úgy élne, mintha hamarosan bekövetkezne a világ vége, mert ez jelentené a felelős életet*”; közgazdász; geológus, aki úgy véli, hogy „*...a lelkünk mélyén lassan készülődniük kellene arra, hogy a természettel való »küzdelemben« nehéz idők jönnek*”; ökológus, jövőkutató és egy evangélikus lelkész, akinek az a véleménye, hogy az imádság, a Miatyánk egyik kérése „*az apokaliptikus félelem és a halálfélelem ellenpontja*”.

Nagyon érdekes a Cseri Kálmán református lelkésszel folytatott beszélgetés, akinek lényeges megfigyelése, hogy azokban a gyülekezetekben, ahol „*komolyan veszik a Szentírás isteni ihlettségét*” és nem csak a tradíciót tartják fontosnak, ma is tapasztalható a lelki élet

Erőt kaptok, és tanúim lesztek

zete, egyházunk jövőképe, európai parlamenti felszólalás stb. egyaránt belefért.

A kötetben található tizenkét interjú (megjelenésüket tekintve az 1990 februárja és 2003 novembere közti időszakot ölelik fel) mindegyike világi lapban jelent meg. Az első kettő segítségével a lelkészi szolgálatát végig Gömörben végző Erdélyi Géza életútjával ismer-

kedhet az olvasó. A térséget azért fontos hangsúlyozni, mert az interjúalany a kommunista ideológia által leginkább agyontépázott vidék ismerőjeként így fogalmaz: „*Én nem kívánom senkitől, hogy egy életen át itt szolgáljon, de azt minden leendő lelkésznek ajánlom, hogy tíz-húsz évet töltsön el Gömörben, és építse, amennyire csak lehet.*” A további tíz interjúban pedig már a püspök, az egyháza

egészenek sorsát felvállaló és azért felelősséggel tartozó egyházfő nyilvánul meg a lelkészképzés, a restitúció, a felekezeti oktatás, a Magyar Református Egyházak Tanácskozó Zsinata elnöki tisztségébe való beiktatása stb. kapcsán.

A szerző hite, gondolkodásmódja, életlátása, a múlt iránti tisztelete és a jövőért való aggodása megismerésének széles tárházát kínálja a könyv, amit a jó barát **Koncsol László** szerkesztett. A kötetet **Tőkés László** látta el utószóval, aki rámutat arra a vezérmotívumra, amely a kötetet egyben tartja: „*A tanúságtétel eme igazi és eszmei egységében áll össze ez a sokszínűségében és különbözőségei ellenére is egységes, a Szerző szellemi és hivatásbeli integritására és egy tömbből faragott életművére valló, gazdag kötet. A leszűkítés legcsekélyebb szándéka nélkül, ebben az értelemben állapíthatjuk meg, hogy Erdélyi Géza beszédeinek, illetve írásainak minden szava nem más, mint Krisztus tanúságtétvének az Úr erejét sugárzó igehirdetése.*”

A. Kis Béla

(*Madách-Pozsonium, Pozsony 2005*)

Feladvány

Hol van megírva az a bibliai vers, amelyre a recenzált könyv címe utal?

Kérjük, megfejtésüket legkésőbb **június 10-ig** nyílt levelezőlapra, képeslapra vagy e-mailen juttassák el a **Kálvinista Szemle** szerkesztőségének címére (**930 10 Dolný Štál 386**). A helyes választ beküldők közt ajándék könyvetek sorsolunk ki.

A márcusi számban feltett kérdésre azok válaszoltak helyesen, akik úgy tudják, hogy a freskó frissen vakolt falra festett kép.

Azon kedves olvasóink közül, akik helyes megfejtést küldtek be, hárman részesülnek – a Lilium Aurum Kiadó jóvoltából – könyvjutalomban. **Hagyó Gabriella** (Nemesócsa) Dr. Kiss László *Doleo – ergo sum* című könyvét, **Pongrácz Eszter** (Somorja) Cselényi László *Negyedvirágzás* című tanulmánykötetét, **Silló Anna** (Komárom) pedig az *Acta Ethnologica Danubiana 5–6* című évkönyvet kapja. Nyereményükhöz gratulálunk, postán küldjük el.

A szerkesztőség

mélysége. Az idők jeleire is felhívja a figyelmet: rövidül a misszióra kapott idő, mert „*közel van az Ő visszajövetele*”.

A rozsnói Badin Ádám levele afféle beszámoló a felvidéki magyar evangélikusok helyzetéről, akik számukat és magyar lelkipásztoraik számát tekintve egyaránt nehéz helyzetben vannak, ezért reménységük számukra, hogy a magyarországi Evangélikus Missziói Központ munkatársai „*megtalálták*” őket.

A lap a központ címén (**1656 Budapest, Pf. 22., e-mail: evmis@lutheran.hu**) megrendelhető.

–kdl–

A zsoltárok az Ószövetségben fontos helyet foglalnak el, de az Újszövetségben is gyakran meg vannak említve (1Kor 14,26; Ef 5,19; Kol 3,16), minek alapján arra következtethetünk, hogy az ősgyülekezetek is gyakran énekelhették vagy idézhették a zsoltárokat. A zsoltáreklés, a *psalmodia* megtalálható később mind a nyugati, mind a keleti egyházban, de ezek dallama nem azonosítható a ma ismert zsoltárainkkal.

A középkorban a gyülekezet egyre jobban kiszorul a templomi éneklésből, csupán passzív szemlélője lesz az istentiszteletnek. Az éneket férfikórusok, *schóla*k, vagy kántorok szolgáltatták – természetesen latin nyelven. Majd a reformációval újra fellendül a zsoltáreklés, ami azt jelenti, hogy a reformáció nemcsak a teológia, rituálé, etika és a művészet területén hozott változást, hanem az egyházi zene és ének területén is.

Luther Márton is jelentős képviselője volt az egyházi zenének, maga is

A zsoltárok

írt a gyülekezetek számára énekeket, szabad zsoltárfordításokat, amelyen például az „*Ein fester Burg ist unser Gott*” (Erős vár a mi Istenünk), ami a 46. zsoltár parafrázisa.

Kálvin János a zsoltárokat mint Istent dicsőítő énekeket fogadja el, melyek egyedül a Szentírásból merítenek. Az éneklést ugyan Isten kegyelmi ajándékának tulajdonítja, de az orgonakíséretet, az egy- vagy akár a többszólamú éneklést nem tartja megengedhetőnek a templomban. Fontos volt viszont, hogy a gyülekezet a saját anyanyelvén hallja és énekelje a zsoltárokat. Kálvin megbízásából **Marot Kelemen** francia udvari költő készítette el 1533-ban az első francia nyelvű fordításokat.

Arról, hogy a zsoltárdallamok hogyan keletkeztek s hogy mi szolgált forrásul, csak nagyon keveset tudunk.

Egyes dallamok már egy meglévő dallamból származnak, ilyen pl. a 42. zsoltár is, mely eredetileg egy vadász-dal lehetett. A 138. zsoltár is egy – „*Une pastorelle gentile*” kezdetű – pásztordal volt. Ezeket a meglévő dallamokat **Burgeois** genfi kántor továbbfejlesztette, melléjük újakat alkotott. Mindenképpen merített az akkori zenei anyagból, a már meglévő dallamvezetésekéből, felhasználva népi motívumokat, szóbeli hagyományt.

Több zsoltárdallamot származtatnak **Péter mestertől** is, aki valószínűleg szintén Genfben kántorkodhatott.

A gregorián forrást szinte teljes mértékben ki lehet zárni, hiszen csupán elenyésző számú zsoltárban (80., 129., 141.) figyelhető meg a gregorián hatás.

Süll Kinga

Négyszáz évesek a magyar zsoltárok Szenczi Molnár Albert maradandót alkotott

Szenczi Molnár Albert 1593 és 1596 között Strasbourgan diákoskodik, és 1596-ban Genfben jár, ahol magába szívja a reformáció korának zenéjét.

„*Molnár 1606. március 9-én, Invo-cabit (böjt első) vasárnapján kezdte el munkáját, május 29-én fejezte be a századik zsoltárt, és szünetet tartott egészen szeptember elsejéig, amikor újra nekifogott, és szeptember 23-án be is fejezte a százötven zsoltár lefordítását*” – írja Csomasz Tóth Kálmán *A református gyülekezeti éneklés* című, Budapesten 1950-ben kiadott munkájában.

Szenczi Molnárnak ez alatt a szűk négy hónap alatt nyújtott teljesítménye mindenképpen nagy jelentőséggel bír mind a magyar verses irodalom, mind az egyház számára. Szenczi előtt a genfi zsoltárokat már lefordították latin, német, olasz, spanyol, holland, lengyel és cseh nyelvre.

Szenczi fordításán érezhető az a személyesség, amely mondanivalójában találkozunk Dávid király zsoltárainak világával. Ennek a sokat nélkülöző és szenvedő költőnek a nyelvezete közösségre talál a mezővárosi parasztság mindennapi gondjával, érzelmvilágá-

val, jobb élet utáni vágyódásával. Említi a veteményeket, a földeket frissítő esőt, a búzavetést, az ékes hegyoldalakat, szántóföldeket és baromcsordákat.

Nem is csoda, ha annyira kedveltek ezek a zsoltárok a mai napig s hogy déd- és nagyszüleink is oly gyakran énekeltek őket.

A zsoltárok nyelvezete még ma is érthető, használatra alkalmas. Csupán kevés olyan szót tartalmaznak, amelyek elavultak vagy nem használatosak mai nyelvünkben.

Tiszteljük meg Szenczi Molnár Albert munkáját azzal, hogy az évforduló alkalmával még gyakrabban előveszünk élő zenei kincsünket, a magyar zsoltárokat – Isten dicsőítésére, lelkünk épülésére!

A magyar zsoltárfordítás először 1607-ben a németországi Hernbornban jelent meg *Psalterium Ungaricum, Szent David Kiralynak es Prophetanak Szaz ötven Soltari* címmel.

–sk–

Az anyai szeretet

Az anyai szeretet... a gyerek életének és szükségleteinek feltétlen igenlése. De ehhez a jellemzéshez itt egy fontos kiegészítést kell tenni. A gyerek élete igenlésének két aspektusa van; az egyik a törődés és felelősségtudat, amely feltétlenül szükséges a gyerek életének és növekedésének a megóvásához. A másik vonatkozás túlmegy a pusztá megóvason. Ez az a magatartás, amely a gyerekekbe beleplántálja az éltszeretetet, amely megadja neki azt az érzést, hogy jó élni, jó kisfiúnak vagy kislánynak lenni, jó itt lenni ezen a földön! Az anyai szeretetnek ezt a két aspektusát nagyon tömören fejezi ki a bibliai teremtéstörténet. Isten megteremti a világot és az embert. Ez megfelel az egyszerű törődésnek és a létezés igenlésének. De Isten továbbmegy ennél a minimális követelménynél. Mindennap, miután a természet – és az ember – meg van teremtvé, Isten azt mondja: „Ez jó”. Az anyai szeretet ezen a második lépcsőfokon azt érezteti a gyerekekkel: jó, hogy megszületett; nemcsak az életben maradás vágyát, hanem az *élet szeretetét* is elülteti benne. Ugyanennek az eszmének a kifejeződéseként értelmezhetünk egy másik bibliai szimbolizmust is. Az ígéret földje (a föld mindig anyaszimbólum) „tejjel-mézzel folyó”. A tej a szeretet első aspektusának, vagyis a törődésnek és az igenlésnek a jelképe. A méz az élet édességét jelképezi, az élet szeretetét és az életben levés boldogságát. A legtöbb anya képes rá, hogy „tejet” adjon, de csak kevesen tudnak „mézet” is adni. Hogy mézet adhasson, ahhoz az anyának nemcsak „jó anyának”, hanem boldog embernek is kell lennie – és ez már keveseknek sikerül. A gyerekre tett hatást aligha lehet eltűlozni. Az anya éltszeretete éppoly ragályos, mint a szorongása. Mindkét magatartás mélyen kihat a gyermek egész személyiségére; könnyű megkülönböztetni egymástól azokat a gyerekeket – és felnőtteket –, akik csak „tejet” kaptak, azoktól, akik „tejet és mézet” kaptak.

Ellentétben a felebaráti szeretettel és a szerelemmel, amely egyenrangúak közti szeretet, az anya és a gyermek viszonya eredendően egyenlőtlen: az egyik félnek mindenben segítségre van szüksége, és a másik fél ezt megadja neki. Ennél az altruista, önzetlen jellegénél fogva szokás az anyai szeretetet a szeretet legmagasabb rendű fajtájának és a legszentebb érzelmi köteléknek tartani. Úgy tetszik azonban,

hogy az anyai szeretet igazi próbaköve nem a csecsemő szeretete, hanem a növekvő gyereké. Csakugyan, az anyák túlnyomó többsége szerető anya mindaddig, amíg a csecsemő kicsi és teljesen tőle függ. A legtöbb nő akar gyereket, boldog az újszülött gyerekével, és buzgón gondoskodik róla. Jóllehet a gyerektől nem kap érte semmit cserébe, kivéve egy-egy mosolyt vagy az arcán az elégedettség kifejezését. A szeretetnek ez a készsége részben alighanem az ösztönvilágban gyökerezik, amely az állatoknál éppúgy megtalálható, mint a női nemből az embereknél. De bármekkora legyen is

ennek az ösztönfolyozónak a súlya, vannak az anyai szeretet e típusának jellegzetesen emberi lélektani összetevői is. Lehet nárcisztikus eleme az anyai szeretetnek. Minthogy a csecsemőt még önmaga részének érzi, szeretete és rajongása lehet nárcizmusának kielégülése is. Indíték lehet az anya hatalom vagy birtoklási vágya is. A teljesen gyámoltalan és kiszolgáltatott gyermek természetes tárgya a hatalmi és birtoklási vágy kielégésének.

Bármilyen gyakoriak legyenek is ezek a motivációk, valószínűleg kevésbé fontosak és kevésbé egyetemesek, mint az, amelyet transzcendenciaszükségletnek nevezhetünk. Ez a transzcendenciaszükséglet az ember egyik legalapvetőbb szükséglete, öntudatának tényében gyökerezik, abban a tényben, hogy nincs megelégedve a kreatúra szerepével, hogy nem tudja magát a pohárból kidobott kockának elfogadni. Teremtőnek szeretné magát érezni, aki túl lép a teremtettség passzív szerepén. Sokféle módja van e teremtésigény kielégítésének; a legtermészetesebb és a legkönynyebb is az anya gondoskodása és szeretete a teremtménye iránt. Meghaladja önmagát a csecsemőben, iránta érzett szeretete értelmet és jelentőséget ad az életének. (A férfi képtelen a maga transzcendenciaszükségletét gyerekszüléssel kielégíteni, és ez arra ösztönzi, hogy

mesterséges dolgok és eszmék teremtésével haladja meg önmagát.)

De a gyerekek fel kell nőnie. Ki kell szakadnia az anyaméhéből, el az anyamellől; végül pedig teljesen különálló emberi lényé kell válnia. Az anyai szeretet igazi lényege a gondoskodás a gyermek felneveléséről, és ez azt jelenti, hogy akarja a gyermek elkülönülését. Szeretete ebben különbözik alapvetően a szerelemtől. A szerelemben két, addig különálló ember eggyé válik. Az anyai szeretetben két ember, akik egyek voltak, elkülönül. Az anyának nem elég csupán megengednie, akarnia és támogatnia kell a gyermek elkülönülését. Csak ezen a ponton válik az anyai szeretet olyan nehéz feladattá, amelyhez önzetlenség kívánatik: hogy képes legyen mindent odaadni és nem akarni érte cserébe semmit, csak a szeretett lény boldogságát. Ezen a ponton vall is kudarcot sok anya. A nárcisztikus, a zsarnoki, a birtokolni vágyó nő addig tud „szerető” anya lenni, amíg a gyerek kicsi. Csak a valóban szerető asszony, akit boldoggabbá tesz, ha ad, mint ha elvesz, aki erősen gyökerezik a saját létében, csak az tud szerető anya lenni, amikor gyereke az elkülönülés folyamataiban van. A felnövő gyerek iránti anyai szeretet, az a szeretet, amely nem akar semmit önmagának, talán a legnehezebben megvalósítható formája a szeretetnek, és fölöttébb megtevesztő amitt, hogy olyan könnyű az anyának a kisbabát szeretnie. De épp e nehézség miatt, egy nő csak akkor tud igazán szerető anya lenni, ha tud *szeretni*; ha képes rá, hogy szeresse a férjét, a többi gyereket, idegeneket, minden emberi lényt. Az a nő, aki nem tud szeretni ebben az értelemben, lehet gyengéd anya, amíg a gyereke kicsi, de nem tud szerető anya lenni – aminek az a próbája, hogy jó szívvel viseli el a különválást, és utána is ugyanúgy szeret tovább.

(Részlet Erich Fromm *A szeretet művészete* című könyvéből)

„A jó pásztor életét adja a juhokért...” (II.) Tanúbizonyság Sedivi Lászlóról

A keresztelesek körülbelül 1942–1943-ban zajlottak le. 180–200 zsidó testvérünk megkereszteltetett, s fel volt véve a református egyházba. (A szerző emlékezetében a lélek- és évszámok elmosódtak – Koncsol László megj.) 1943-ban már kezdték faggatni anyámat a gestapósok, miért kereszteli a tiszteletes úr a zsidókat. Erre anyám azt felelte, hogy ha bárki is jönne a református egyházba kérni a keresztséget felvenni, a lelkésznek papi hivatalából is szent kötelessége, zsidók vagy nem zsidók, ha kéri a keresztséget, megtenni. Anyám pedig megkérdezte a gestapóst: „Törvénybe van-e iktatva, hogy nem szabad a református lelkésznek keresztelnie?”

Egy pár napig békén hagytak, mert sokszor és sokféle ürüggyel jöttek, és megint anyámat kezdték faggatni, hogy miért keresztanyjuk a zsidóknak, s erre azt felelte a gestapós: „Nem a zsidóknak vagyok a keresztanyjuk, hanem a már megkeresztelt református testvéreimnek.” Nem tudtak anyámmal, ahogy a nép is mondja, zöld ágra vergődni, így Sedivy lelkészről kezdték faggatni anyámat, hogy ő és a lelkész mennyi pénzt és aranyat kapott a keresztelestől. Erre anyám kikérte magának erélyes hangon, hogy őt vagy a lelkészt gyanúsítsák valamivel, amit nem pénzért, sem még aranyért sem tenne, „s amit kaptam 20 vagy 50 koronát, azt a keresztségi kiadásokkal kapcsolatban vettem át”, és annyira ismeri a lelkészt, hogy ő soha semmi aranyat vagy valami nagy, horribilis összeget soha, de soha nem fogadna el a zsidóktól, de senkitől sem. Ez volt az utolsó látogatása a Gestapónak, és már tudták a szülei, hogy nagy bajban van a lelkész és mi is.

Pár nap múlva ez be is következett, az ismerős zoboriak jöttek megmondani, hogy éjjel a Gestapo elhurcolta a lelkészt; nem tudtuk sokáig, hogy hova. Később megtudtuk, hogy a nyitrai törvényszéki börtönben volt, s onnan a kihallgatások után a lipótvári fegyházba vitték. (Szerzőnk emlékezetéből nyilvánvalóan kiesett Sedivi első raboskodásának ténye. Ma még rejtély, mi játszódott le a lelkész életében az Illaváról történt kiszabadulása és második letartóztatása közötti hónapokban. Rásoné emlékezete nagy valószínűséggel mint erősebb benyomást Sedivi második internálásának részleteit őrizte meg – K. L. megj.)

Mikor a börtönből kiengedték, félévi fegyház után, 1944-ben bejött az egyházba, édesanyámmal szörnyű látványban volt részünk, mert egy erőteljes,

nagy, erős emberből egy összetört, összezavart lelkészt láttunk. Ekkor anyám csak annyit mondott: „Tiszteletes úr, ezt hogyan teheték magával?” Nem szólt semmit, lehajtott fővel, csendben állt, és anyám ezt mondta: „Ne szóljon semmit, mert tudom, hogy nem lehet szólnia semmit, de látjuk, hogyan bántak magával.” De a kezein kézöld aláfutások, és dagadtak voltak a ve-réstől, rettenetesen le volt fogyva.

A lipótvári börtön megpecsételte további sorsát, mert tüdőgyulladással jött haza. Mikor felvittem a Zoborra az orvosságot, pár szót váltott velem, hogy hitemet megtartsam, és a Bibliát olvasam. Ekkor láttam őt utoljára élve. Néhány nap múlva már csak a temetésén vettünk részt. (Elhunyt 1944. június 16-án.)

Gondolataimban visszaidézem 1938 eseményeit. Mikor Szlovákia megalakult, akkor a mi evangélikus testvére-

ink önálló iskolát nyitottak a mi egyházunkban. Ez az iskola a tanácsterem alatti földszinten volt, Horňáček tanító vezetésével, s az osztályok első és nyolcadik voltak, és a tanítás szlovák nyelvű volt. Ebbe az iskolába járt két legfiatalabb testvérem, István és Edit is. Ez az iskola megszűnt létezni 1945. március 26-án, mert ezen a napon reggel 8–8.15 órakor nagy lövöldözéssel és szőnyegbombázással az utcákon több mint kétezer ember vesztette életét, köztük a tizenhárom éves Edit testvérem is. Amit most leírok, nem Sedivy tisztelettel kapcsolatos, hanem egy diakónus testvérünkkel, Rebeka testvérral, aki 1944-ben, mikor már nem volt lelkészünk, a pozsonyi református egyház kiküldeté-

sével járt bibliaórákat tartani Nyitrára. És ez történt 1944-ben: egy alkalommal, már őszi idők jártak, mikor hozzánk eljött szüleimmel a bibliaóra után, mert nálunk szállt meg. Kezdték a háborúról beszélgetni, s ezzel kapcsolatban Rebeka testvér ezeket mondta anyámnak: „Bözsike, ez a református egyház itt Nyitrán olyan, mint Nőé bárkája; akik ebben a bárkában benne lesznek, bármi is történjék rajta kívül, mindnyájan megmaradnak benne. Senkinek semmi baja nem esik.”

Így is történt, mert ahogy említettem, 1945. március 26-án bombáztak. Én édesanyámmal otthon voltam, ekkor nagyon nagy dübörgést hallottunk. Erre anyám azt mondta nekem: „A templom összedőlt, mert lebombázták.” Mikor minden lecsendesedett, kimentünk, és nagy meglepetésünkre a templom állt. Ezt nem tudtuk magunknak megmagyarázni sokáig, ezt a nagy dübörgést. De később, úgy két-három hét múlva apám kiment, akkor már mi is többször jártunk a templom kertjében, és tisztogatni és ásni kezdett, akkor az ásójával rábukant valamire. Azt gondolta, hogy kő, és körülötte a földet el tisztította kezével, s akkor látta, hogy bombának a tölcse, a feje. Bejött az udvarba, és mindnyájunknak annyit mondott, nem szabad kimenünk, mert a templomkertben bomba van. Elment katonákat hívni. Jöttek rögtön, átkutatták a kertet és a mellette levő kertet is, és 27 darab bombát találtak. Mikor eltávolították őket a katonák, ezt mondták: Ha ez felrobbant volna, nemcsak a templom, hanem az egyház és körülötte az összes épületek és velük mi is elpusztultunk volna. Maguk itt mindnyájan újjászülettek.”

Ekkor jutottak eszünkbe Rebeka testvér szavai, hogy aki e bárkában lesz, semmi baja nem esik. Az Úr vele közölte, és nekünk át is adta, ezt az üzenetet. Az Úr mint Nőé bárkáját egyházunkat és templomunkat velünk együtt megmentette. Hálával gondolva arra a nagy szeretetére az Úrnak, amit velünk tett: igen, Istennek választott népe vagyunk. Nemrég az istentisztelet végeztével Pozsonyban Mikó Jenő lelkész ezt az áldást mondta: „Istennek választott népe, őrizzen meg téged az Úr, fordítsa az ő orcáját tefeléd, és adjon neked békességet” – s akkor a nyitrai református egyházra gondoltam, és erre a

Nemzetközi szolgálat részesei vagyunk

Több országban január utolsó vasárnapján már évek óta lepramissziós vasárnapot tartanak, amikor is még fokozottabban fordulnak a leprások felé. Fordítsunk mi is nagyobb figyelmet rájuk! Még ha nagyon sok nyomorúságot és szükségét látunk közvetlen környezetünkben is, ne feledkezzünk el azokról, akik az Úr Jézusnak is fontosak voltak – a leprásokról.

Az Úr kegyelméből már nálunk is tizennégy éve működik a Lepramisszió. Végiggondolva az elmúlt éveket, csak hálásak lehetünk az Úrnak, ahogy ezt az utat megnyitotta és intézi lépésről lépésre.

Amikor dr. Dobos Károly magyarországi lelkész, a Lepramisszió megbízottja egyházunkhoz fordult azzal a kéréssel, hogy mi is kapcsolódjunk be ebbe a fontos karitatív szolgálatba, még el sem tudtuk képzelni, hogyan is segítsünk. Megrázó volt az általa elmondott valóság, amikor feltárta előttünk az egyik afrikai leprakórház nagy problémáját, hogy a 150 beteget ellátó kórháznak csak egyetlenegy lepedője volt, a többi leprás alá palmaágakat raktak. Amikor a gennyes sebekről és a lerothadt végtagoktól beszennyeződtek a lepedőt helyettesítő palmaágak, csak újabb palmaágak kerülhettek a betegek alá. És a sok, családjából kiközösített leprás csak emberi méltóságon aluli életet élhet az őserdőben. Mivel a betegség ragályos, a családtagok félnek, hogy ők is elkapják; ezért inkább elzavarják azt, akinél a lepra jelei mutatkoznak. Jézus szeretete viszont épp ennek a fordítottjára ösztönöz bennünket: *„Betegeket gyógyítsatok, poklosokat tisztítsatok...” (Mt 10,8a).*

A Nemzetközi Keresztyén Lepramisszió ismertetése szerint több mint 130 éve működik ez a misszió, amely mindent megmozgat azért, hogy a lepra eltűnjön a Föld színéről. Ezért újból meghatározta célkitűzéseit, stratégiáját.

Az utolsó húsz évben több mint 15 millió ember gyógyult ki a leprából. Most a lepra okának és következményeinek eltörlése a cél. A betegség fő oka a szegénység, a piszok és az orvosi ellátás hiánya. Nyomo-

rékká válik a leprás, minek következtében szociális megkülönböztetés, kirekesztés, gazdasági bizonytalanság lesz az osztályrésze. Mindezek tudatában a misszióknak szélesítenie kell a mozgásterületét.

Tudja-e, hogy a Lepramisszió 28 országban van jelen, hogy kb. 2000 embert alkalmaz, 182 programot támogat, és naponta 159 újabb leprást fedez fel? A misszió célja egy lepra nélküli világ, ezért ki kell irtani a lepra okait és következményeit. A testi nyomorúságban szenvedők körül meg kell erősíteni a segítők számát és szaktudását, a társadalomból való kirekesztettséget meg kell szüntetni, a betegeket integrálni kell a társadalomba.

Ezek megvalósításához szükség van szervezeti átalakításokra, a betegek kívánságainak figyelembevételére és a közegészségügy fejlesztésére.

Az alap a Jézus Krisztus, akihez ragaszkodva mindez véghezvihető. Ezért mindent meg kell tenni, hogy az evangélium inspiráljon bennünket, hogy telve legyünk együttérzéssel, hogy megismerjük minden személyiségét, családját, lakóhelyét, szükség szerint munkálkodjunk, bárhova is állított Isten. Így lehetünk alkalmasak a szolgálatra, a betegekhez való közeledésre, így válhatunk nyitottakká hiteles, új cselekedetekre.

A Nemzetközi Keresztyén Lepramisszió ezen téziseihez és célkitűzéseikhez igyekszünk mi is csatlakozni ott, ahova Isten állított bennünket. A Komáromban működő Lepramisszió nepáli, laoszi, romániai és a volt szovjetunióbeli leprakórházakkal van folyamatos kapcsolatban.

Ezúton is köszönetet mondunk mindazoknak, akik együttműködnek velünk ebben a karitatív munkában, és továbbra is kérjük a segítséget mind tárgyi, mind pedig anyagi vonatkozásban. Információkat a **035/77 02 689-es telefonszámon** lehet kérni, a tárgyi vagy anyagi támogatást a következő címre lehet küldeni: **Komáromi Református Egyházközség, Lepramisszió, Jókai u. 36, 945 01 Komárno.**

H. A.

napra, mikor megtartotta egyházunkat a templommal egybevéve.

Fiatalkoromban nem tudtam sírni, de ma hálakönyveimmel gondolok az Úr nagy csodatételeire, és sírok azok után is, akik ártatlanul ezren és ezren életüket a gázkamrákban vesztették és azokon kívül is. A lezajló tragédiák alatt is, Sedivy lelkészünk önfeláldozásával védte és védeni akarta mindazokat, akik erre rászorultak. Enyhíteni bajukon: fáradozott ezért, és életét adta. Még ma is, lelkem mélyén félelem vesz néha rajtam erőt, az a félelem, amit a háború és annak tragédiája pecsételt ránk és fiatalságunkra. De megmaradt az, amit gyermekkorom óta a nyitrai református egyház megalapítója, Sedivy László lelkészem tanított: „A hit, remény, szeretet, s e három közül legnagyobb a szeretet” – és ez a szeretet vezéreljen ne csak minket, hanem azokat a zsidó testvéreinket is, akik átéltek a nagy tragédiát és élnek, az egyházakat, bármilyen hitvallásúak legyenek és a népeket az egész világon, mert nincs nagyobb a szeretetnél.

Sedivy lelkészünk sírja a magyar felirattal tönkre lett téve vandalizmussal. Remélem, hogy az egyház a hívekkel és a most kikért gyűjtésekből visszaállítja sírját, hogy emléket méltó módon megtartsuk a jövő nemzedék számára. A tábla felirata ez volt:

„A jó pásztor életét adja a juhokért»
SEDIVY LÁSZLÓ
 a nyitrai református egyház
 megalapítója
 szül. 1870 megh. 1944

Ama nemes harcot megharcoltam, futásomat elvégeztem, a hitet megtartottam: Végezetre eltévedett nékem az igazság koronája, melyet megad nékem az Úr ama napon, az igaz Bírő; nemcsak nékem pedig, hanem mindazoknak is, akik vágyva várják az ő megjelenését.

Pál II. levele Timoth. 4. rész 7–8. vers”

Ezzel zárom soraimat, és ha Önök e sorokat olvasni fogják, kérem, hogy ne a sorokban levő hibáimat, se az egyszerű stílusomat lássák, hanem hogy tiszta lelkiismeretemből írtam, felébredtve a múlt eseményeit, a tragédiákkal lezajló éveket; a református egyházzal való igazi, átélte, életemhez kapcsolódó éveimet emlékeimben visszanézve, egyszerűen írtam le.

Szeretett Testvéreim az Úrban! Áldást, békességet kívánok.

Pozsony, 1977. január 11.

Ráso Lajosné Matyó Éva

Játék közben gyakran tör ki veszekedés azon, melyik játék kit illet. A jobbat, érdekesebbet mindenki magának akarja. Persze a felnőttek is gyakran veszekednek hasonló okok miatt. Például az örökségen. Mikor azt hajtogatják: ez az enyém!

A bibliai történetben két aszszony nem játékon vagy örökségen, hanem egy élő gyermek miatt civakodik. Mindkettő a magának mondja a kicsit. A királyhoz mennek, hogy ő szolgáltasson igazságot. De honnan tudhatná Salamon, hogy kié a gyermek?

Az Úr azonban értelmes szívet adott neki, s így sikerült helyes

ítéletet hoznia, minek következtében a valódi anya inkább lemondott gyermekéről, csak hogy megmentse az életét, s ezzel a lemondásával szolgáltatót bizonyítékot arra, hogy ő az igazi édesanya.

Láthatjuk, hogy Salamon milyen bölcsességet kapott, hogy igazságosan tudjon uralkodni. Mi nem vagyunk királyok, de a bölcsességet mi is megkaphatjuk: „Ha pedig valakinek nincsen bölcsessége, kérjen bölcsességet Istentől...” – tanácsolja Jakab apostol (Jk 1,5a).

Molnárné Miklós Malvína

Firesz-táborok Nyugat-Szlovákiában

Fireszke gyermektábor (1.)

(6–13 évesek számára)

Időpont: július 3–8.

Helyszín: Bátorkeszi

Férőhely: 50 fő

Részvételi díj: 1150,- korona/fő

(A tábor díjában benne foglaltatik egy kirándulás a párkányi fürdőbe.)

Jelentkezni június 15-ig Czinke Zsolt-nál lehet: Református Lelkészi Hivatal, 946 34 Bátorove Kosihy, Dolný rad 861; tel.: 035/7797 338

e-mail: czinke@refteologia.sk

Fireszke gyermektábor (2.)

(6–13 évesek számára)

Időpont: július 10–15.

A többi információ megegyezik az 1. gyermektábornál közöltekkkel.

Tinitábor

(13–16 évesek számára)

Időpont: július 17–22.

Helyszín: Bátorkeszi

Férőhely: 50 fő

Részvételi díj: 950,- korona/fő

Jelentkezni június 30-ig Süll Tamásnál lehet: Református Lelkészi Hivatal, 930 07 Kľúčovec; mobil: 0907/444 344
e-mail: sullek@freemail.hu

Angol nyelvi tábor

(10–14 évesek számára)

Időpont: július 24–29.

Helyszín: Bátorkeszi

Férőhely: 50 fő

Részvételi díj: 1150,- korona/fő

(A tábor díjában benne foglaltatik egy kirándulás a párkányi fürdőbe.)

Jelentkezni június 30-ig Czinke Tímeánál lehet: Református Lelkészi Hivatal, 946 34 Bátorove Kosihy, Dolný rad 861; tel.: 035/7797 338

e-mail: czinke@refteologia.sk

Gyermekkorustábor

(6–12 évesek számára)

Időpont: július 24–30.

Helyszín: Alistál (imaház)

A tábor témája: Nőé bárkája

Férőhely: 35 fő

Részvételi díj: 950,- korona/fő

Jelentkezni június 30-ig Süll Kingánál lehet: Református Lelkészi Hivatal, 930 07 Kľúčovec; mobil: 0915/737 801

e-mail: refzene@refzene.sk

Országos zenei kórustábor

Időpont: július 31. – augusztus 6.

Helyszín: Nagyráska

Érdeklődni és jelentkezni ugyancsak Süll Kingánál lehet a fenti elérhetőségeken.

Művelődési tábor

(18 év fölöttiek számára)

Időpont: július 26–30.

Helyszín: Nagysalló

Részvételi díj: 950,- korona/fő

Jelentkezni július 15-ig Básti Péternél lehet: Zsinati Elnökségi Iroda, 945 01 Komárom, Jókaiho 34, P. O. Box 78; tel.: 035/7701 826; mobil: 0908/761 930

e-mail: ps@reformata.sk

A szótár szerint e szó jelentése: valakihez vagy valamihez való állhatatos ragaszkodás.

Nemrég hallottam egy történetet, amely az első világháború idején, 1914-ben esett meg az Osztrák–Magyar Monarchia egyik csatahajóján, a Zentán. Mivel a kapitány megbetegedett, Pachner Pál fregattkapitányt bízták meg a parancsnoki teendők ellátásával. A Zentát a dalmát partoknál megtámadta egy francia csatahajó. Mivel tökéletesebb fegyverei voltak, mint a mieinknek, könnyen eltalálták az öreg Zentát. A kapitány parancsot adott a hajó elhagyására, és utolsóként ő is beugrott a vízbe. Csak ekkor vette észre, hogy hajóján néhányan nem hallották meg a parancsát és tovább lövik a süllyedő hajóról az ellenséget. Visszaúszott, felmászott a fedélzetre, ismét kiadta a parancsot a hajó elhagyására, és valóban utolsóként ő is elhagyta.

Egy balek – mondanánk rá manapság. Hiszen mit számít ilyenkor pár süket tengerész a hajón! Micsoda butaság, nem lent a vízben megvárni őket, hanem visszamenni és még egyszer mindent végigcsinálni, életveszélyben – egy kis eskü miatt! Amúgy sem volt „igazi” kapitány, és tényleg senki sem mondhatta volna egy rossz szót sem rá! Mégis, miért ment hát vissza? Mert hűséges maradt embereihez, hajójához, esküjéhez; s mindezt becsületből tette! Nem hagyott ott senkit és semmit, még akkor sem, ha erre minden oka meglett volna.

Ma ilyenfajta becsületességet és hűséget már nagyon ritkán tapasztalunk. A világban furcsállják, sőt kinevetik azokat, akik kitaróan ragaszkodnak Istenhez, még akkor is, ha nem megy minden simán. Ha problémákkal, betegséggel, szerencsétlenséggel kell is szembenézniük. Amikor Jób szenvedett, még felesége is azt mondta neki: „Átkozd meg Istent, és halj meg!” (Jób 2,9b). Jób mégis hű maradt. Isten mellett állhatatosan kitarott, ahogy Isten is kitarott mellette. Isten ugyanígy mindvégig kitar mellettünk, bűnös emberek mellett is. Erre biztatta övét az Úr Jézus is, amikor ezt mondta: „...mindenki gyűlöl majd titeket az én nevemért, de aki mindvégig kitar, az üdvözlül” (Mt 10,22).

Somogyi Laura

A Hanván 2006. március 31-én és 2006. április 1-jén megtartott 18. ülésén a Zsinati Tanács az alábbi közérdekű határozatokat hozta:

A Zsinati Tanács 18. üléséről

– Jóváhagyta a 2005/2006-os akadémiai évre a SJE Református Teológiai Kara oktatói számára a meghívást.

– Jóváhagyta egyházunk pénzalapjainak átcsoportosítását, és kötelezi a Zsinati Irodát, hogy az egyházközségek általi befizetések felhasználásáról évente jelentést tegyen az egyházközségeknek.

– Mivel a jogi bizottság nem tett eleget a ZST-145/2006-os számú határozatnak, megbízta Básti Péter zsinati tanácsost, hogy 2006. június 30-ig véleményezze a Lelkészképesítő Bizottság Szervezeti és működési szabályzatát.

– Utasítja az egyházmegyét és a lelképásztorokat, hogy ha a lelkész vagy segédlelkész az egyházi szolgálat mellett más kereső tevékenységet folytat, köteles betartani az 1/2005-ös számú törvény 41. paragrafusának rendelkezéseit.

– A teljesítménypótlékok levonása tárgyában hozott határozatának helyességét továbbra is fenntartja, de mivel először nyúlt a szankcionálás ezen eszközehez, tudatosítván azt, hogy lelkészeink a mulasztás ekképpen való büntetésével nem szembesültek, a rendelkezés végrehajtását 2006. április 1-jével felfüggeszti.

– Ifj. Hranyo Mihály tornagörgői lelképásztor beadványa kapcsán megbízta Ján

Semjant, Fazekas Lászlót, Géresi Róbertet, Básti Pétert és Görözdí Zsoltot, hogy 2006. május 31-ig nyújtsanak be a parókiális joggal kapcsolatos teológiai megalapozottságú rendelkezéscsajvaslatot.

– Hozzájárult Kassainé Mártha Tímea megválasztásához a Lévai Református Egyházközség második lelkészi állásába.

– Tudomásul vette, hogy Csoma László, az Ungi Református Egyházmegye esperese 2006. március 31-i hatállyal lemondott az esperesi tisztségről, amit az egyházmegyei közgyűlés elfogadott.

– Örömmel fogadja az iskolaügyi és katechetikai bizottság tanterv- és hittankönyv-tervezetének koncepcióját. A további lépések megtételével megbízta Kása Gergely elnököt, a bizottságot, a Zsinati Irodát és a sajtóbizottságot.

– Hozzájárult Iliás Tamás megválasztásához Kamocsára.

– A komáromi egyházmegyében a főgondnokválasztás kapcsán történt súlyos törvényszegés miatt (az egyházmegyei közgyűlés összehívásának megtagadása) hivatalból elrendeli a fegyelmi eljárást.

– A lelkészi szolgálatról szóló 1/2005-ös törvény 43. §-a 4. bekezdésében érintett segédlelkészekhez a következő lelkészeket nevezi ki felügyelő lelkésszé: A. Kis Béla felügyelő lelkésze – Erdélyi

Géza, Drenkó Zoltán – Molnár Árpád, Dukon András – Varga Zoltán, Fecsó Yvett – Hranyo Mihály, Erika Géciová – Danuška Hudáková, Holop Krisztina – Pálcsó Attila, Izmán Jónás – Kiss Pál, Kása Melinda – Kása Gergely, Kendi Csaba – Orémus Zoltán, Kozár Péter – id. Demes Tibor, Molnár Béres Éva – Molnár Elemér, Nagy Gábor – Szabóné Kozár Éva, Nagyné Komáromy Zsuzsanna – Szabóné Kozár Éva, Révészné Bellai Csilla – Révész Tibor, Süll Kinga – Fazekas László, Szathmáry Zsuzsanna – Kiss Pál, Szuh Adél – Görözdí Zsolt, Tóbiás Attila – Erdélyi Géza, Molnár Miklós – Nagy Ákos, Süll Tamás – Szabó András.

– A segédlelkészi évek jelentőségére való tekintettel általános érvénnyel úgy határozott, hogy nem járul hozzá a lelkészi szolgálatra felkészítő további tanulmányok beszámításához a segédlelkészi szolgálati időbe.

– A teológiai bizottság 2006. május 31-ig köteles véleményezni Juraj Brecko tussai lelkésznek a konfirmáció időpontjára vonatkozó beadványát.

– A következő ötödéves teológiai hallgatóknak adta meg a lelkészjelölti jogállást: Balogh Enikő, Búza Zsolt, Gebe László, Kiss Miklós, Rákos Lóránt, Szuhay György, Tirpák István, Tömösközi Erzsébet és Csiba Zoltán.

– A Nagymihályi Református Egyházközséget a népszámlálás alapján továbbra is kiemelt helyként tartja nyilván.

– Hozzájárult Marian Hamari megválasztásához Tarcavajkócra.

– Jóváhagyta a közoktatási intézményeink képviselőinek 2006. március 20-án Rimaszombatban a közoktatásunk helyzetével kapcsolatban megfogalmazott állásfoglalását, és megbízta a Zsinati Irodát, hogy egyházunk nevében juttassa el az iskolaügyi minisztériumba.

– Felhívja az egyházmegyék elnökségeinek figyelmét, hogy az egyházmegyék járuljanak hozzá az egyházmegyei diakóniai lelkész szolgálati költségeihez.

– Az elhalálozás miatt megüresedett szlovák főgondnokhelyettesi tisztségre rendkívüli választást ír ki.

– Jóváhagyta, hogy egyházunk a parókiális könyvtárak számára megvásárolja a Liptay Lothar: Kis találkozások a vallásokkal, Czibor József: Viharok szárnyán, A Komáromi Református Egyházmegye canonica vizitációi 1815–1832-ig és Erdélyi Géza: Erőt kaptok, tanúim lesztek című kiadványokat. Az esperesi hivatalok felelnek azért, hogy minden anyaegyházközség megvásárolja őket.

BÉRES Az egészséges emberért

Gondoskodás egész évben

Számtalan olyan dolog van az életben, amit természetesnek veszünk, hogy van. Ilyen például, hogy az évszakok a maguk természetes rendje szerint váltják egymást, vagy hogy egy dolgozó nap után összeül a család a vacsoránál; van mindig tiszta ruha, amit reggel fel lehet venni, és van finom tiszta víz, amit reggel a gyerekek a táskájukba tehetnek. Családunk kis világát a legtöbb helyen az édesanyák irányítják. Ők azok, akik folyamatos odafigyeléssel és gondoskodással vesznek körül bennünket nap mint nap.

Májusban, anyák napja környékén mindig nagyobb figyelem irányul rájuk. Fontosak az ilyen kiemelt napok, hiszen sokszor hajlamosak vagyunk megfélemleni a számunkra „természetes” dolgokról. A legfontosabb az, hogy felismerjük: nekünk is ugyanúgy oda kellene figyelniünk az édesanyáinkra, gondoskodniuk kellene róla egész évben, ahogyan ő is teszi ezt velünk. Nemcsak az évnek egyetlen napján, hanem egész évben.

A gondoskodásnak számtalan formája lehet. Készíthetünk egy csésze teát egy hosszú, fárasztó nap után, vagy pihenésképp elvihetjük őt moziba vagy színházba. De a legfontosabb dolog talán mindannyiunk számára az egészség.

Édesanyánk egészségét óvhatjuk egy olyan készítménnyel, amely biztosítja a jó erőnlét megtartását és védi az egészséget. A **Béres Csepp** az immunrendszer kiemelt támogatójaként erősíti a szervezetet, segít, hogy elkerülhetők legyenek a betegségek. A **Béres Csepp** olyan komplex készítmény, amelynek rendszeres szedése hozzásegít ahhoz, hogy az immunrendszer megerősödjön, és így könnyedén kivédje a betegségek támadásait.

A **Béres Csepp** vény nélkül kapható roboráló gyógyszer. A kockázatokról és a mellékhatásokról olvassa el a betegtájékoztatót, vagy kérdezze meg kezelőorvosát, gyógyszerészét.

Pôrto Alegreben találkoztak a keresztyének Fiatalként az Egyházak Világtanácsa 9. nagygyűlésén

Karneváli ragyogás, tehetséges labdarúgók, egzotikus tengerpartok, esőerdők, politikai skandalumok – ez a felületes vélemény Brazíliáról. Arról az országról, amely természeti erőforrásokban és kreativitásban gazdag, de roskadozik a szegénység és az egyenlőtlenség miatt. Ez az ellentétéről elhíresült ország adott otthont február 14-e és 23-a között az Egyházak Világtanácsa (EVT) soron következő nagygyűlésének.

A világ legteljesebb ökumenikus szervezetének 9. nagygyűlésén fiatalként részt venni életet formáló tapasztalat volt. Az EVT hétévente rendez meg nagygyűléseit, a világ egyházainak és keresztyén intézményeinek globális összejöveteleit. A széles körű és dinamikus esemény kétségtelenül nyilvánvalóvá teszi az egyházak egységkeresésre, a közös tanúságtételre és a világ szolgálatára való elkötelezettségét.

Az alkalomra szinte a világ minden sarkából érkeztek képviselők, hogy közösen elmélkedjenek a nagygyűlés témájáról: „Isten, a te kegyelmedben formáld át a világot”. A résztvevők közül belülről harminc százaléka a 18–30 éves korcsoportba tartozott. Hogy a fiatalok megismerjék egymást, a nagygyűlést február 11-e és 13-a között megelőzte a nők és a fogyatékosok számára rendezett előkonferencián kívül egy előkészítő konferencia is a fiatalok számára. Az alkalom elsődleges célja a közösségépítés és ismeretszerzés volt. A beszélgetésekből kiderült, hogy nyitottabb egyházat, időszerűbb teológiát, hitelesebb ökumenizmust igényelnek a fiatalok. **Samuel Kobia**, az EVT főtitkára is szólt az ifjakhoz. Buzdította őket a véleménynyilvánításra, az aktív részvétellel, és javasolta olyan célok elérését, mint fiatal területi elnökök választása, valamint a fiatalok nagyobb arányú részvétele a központi bizottságban.

A nagygyűlés egy fenomenális istentisztelettel kezdődött az impozáns istentiszteleti sátorban. Az imádság és Isten dicsérete központi helyet foglalt el két héten keresztül. A nagygyűlés elsődlegesen az együttlétnek, az ünneplésnek és a mindenható Isten imáadásának a helye volt; olyan hely, ahol az összetartozást különböző formában meg is élték és spiritualitásban és imádságos életben ki is fejezték a résztvevők. Az ige körüli

elcsendesedés a reggeli áhítat után mindennap kilencven csoportban folytatódott, és a napot közös esti istentiszteleti alkalom zárta. A gazdag lelki életet a nagygyűlésen képviselt sokféle tradíció, kultúra, felekezet és liturgia biztosította. Minden liturgikus elem a lélekhez szólt, minden ének és szó a szívet érintette meg és a közös imádságot ösztönözte.

Napközben az események gazdag tárházából válogathattak a delegáltak. Részt vehettek az olykor kihívásokat rejtő plénumon, kifejhették véleményüket az ökumenikus beszélgetéseken vagy a hosszúra nyúló bizottsági összejöveteleken. A résztvevőkhöz olyan kimagasló személyiségek is szóltak, mint a Nobel-díjas Desmond Tutu, Adolfo Perez Esquivel és Rigoberta Menchu. Ott volt a cantenburyi érsek, Rowan Williams és Walter Kaspal kardinális is. Tiszteletét tette Brazília államelnöke, Luiz Inácio Lula da Silva, aki beszédében a szolidaritás lángjának őrzésére kérte a nagygyűlést.

A nagygyűléssel párhuzamosan zajlott a mutirão (portugál kifejezés: találkozási hely és alkalom, hogy tegyünk egy

jelentett. Lehetőséget biztosított arra, hogy a fiatalok is felemelhessék a hangjukat, teret adott az ökumenikus szellemű hívő fiatalok ismerkedésére és közös Isten-dicséretre, kapcsolatteremtésre, tapasztalatcserére, tanulásra, a közös problémamegoldásra. Annak ellenére, hogy több ifjú keserű szájjal és beteljesületlen reménnyel ment haza, folyamatosan érezni lehetett a nagygyűlés résztvevőinek nyitottságát a fiatalok hozzászólásai kapcsán.

Azonban érzésem szerint az EVT-nek még nagyobb teret kell biztosítania az ifjú generáció számára mind a részvételen, mind a vezetésben. Bizonyította ezt a fiatal delegátusok csendes tüntetése is az egyik plénum alatt. Csalódással tapasztaltuk, hogy a buzdítások, az ösztönző beszédek ellenére – melyek a fiatalok középpontba való kerülését, vezető szerepvállalását szorgalmazták – a „fiatalok nagygyűlése” úgy zárult, hogy nem lett sem fiatal globális, sem fiatal területi elnöke az EVT-nek, és ami még rosszabb, a központi bizottság arányait figyelembe véve a fiatalok százaléka elenyészően kicsi.

Az EVT-nek az elkövetkező években egyre inkább szüksége lesz arra, hogy a fiatalok aktív részvételét a középpontba helyezze, mert ők jelentik az egyház és

Samuel Kobia, az EVT főtitkára a fiatal keresztyének körében

közös ügyért; a brazil szegény közösségek például így szoktak házat építeni), amely leírhatatlanul bőséges és színes programokat kínált. A több mint 200 munkacsoport, 100 kiállítási boks, a fiatalok és öslakosok sátrai, a napi kulturális bemutatók, a „csevegés” fiatalok és ökumenikus vezető személyiségek között, a szó szerinti házépítés ösztönözt, lelkesített, de frusztrált is, mert a programok széles skálája bizony nagyon megnehezítette a választást.

Számomra a nagygyűlésen való részvétel meghatározó ökumenikus élményt

az ökumenikus mozgalom vitalitását és megújulását. Ők a változás nélkülözhetetlen ügynökei. Ehhez azonban a tag-egyházak segítsége is szükséges, mert az ő kezükben van a döntés, hogy mennyi felkészített fiatal képviselőt küldenek az EVT alkalmaira és programjaira. Mert a jövő azé, akinek van egységben való hite, perspektívája, álma és bátorsága ahhoz, hogy formálja és formáltassa azt.

Győri Matild,
a nagygyűlést szervező csapat tagja

Budapest Építsünk az alapokra!

A keresztyén iskolák vezetői részére február 8. és 10. között konferenciát szervezett Budapesten a Keresztyén Iskolák Nemzetközi Szövetségének Európai Regionális Központja, ismeretebb nevén az ACSI, ami tizenhat ország egyházi iskoláit tömöríti. Huszonhárom oktatási intézmény jelentette be részvételi szándékát, köztük a Lévai Magyar Tanítási Nyelvű Egyházi Gimnázium is.

A konferencia célja az volt, hogy erősítse a magyar keresztyén iskolák közötti szakmai és lelki kapcsolatot, valamint a keresztyén iskolavezetés témakörében szakmai továbbképzést biztosítson az intézményvezetők részére. Az előadásokat a magyarországi szervezőkön kívül amerikai szakelőadók, hitoktatók és oktatási szakemberek tartották.

A fő előadó **Tom McClure** volt, aki éveig tanított, majd hat éven át volt egy amerikai keresztyén iskola igazgatója, s 2005 augusztusában Budapestre költözött, hogy az ACSI Európai Regionális Központjában szolgáljon. *Az igazságra építő vezetés* volt első előadásának a témája. Az, hogy valaki mit gondol igaznak, meghatározza a hitrendszerét, a hite pedig az értékrendjét, s az értékrend határozza meg a cselekedeteket. A kulcskérdés így hangzik: Hogyan lehetünk hatással a mai nemzedékre? A válasz: visz-

szá kell térnünk Isten útmutatásához, hogy hogyan vezessük, tanítsuk a következő nemzedéket istenfélő életre Krisztus Jézusban. Többet foglalkozunk sajnos a látható dolgokkal, a cselekedetekkel, s szinte figyelmen kívül hagyjuk a láthatatlant, azokat az értékeket, melyek a hitrendszerre épülnek. Hajlamosak vagyunk csak a kézzelfoghatót értékelni és értékelni. Sokszor a külső jegyek alapján, előítéletekkel minősítjük diákjainkat, nem tanítjuk meg gyerekeinket Isten igéje beépítésével gondolkodni. A gyermekeket Isten bízta ránk, az igazság közvetlen kapcsolatban áll tetteinkkel, a keresztyén pedagógus nem csak hirdeti, meg is éli Isten igazságát.

A miskolci Lévay József Református Gimnázium igazgatója, **Ábrám Tibor** elmondta, hogy szolgálni vágyó vezetők lenni lelkület és nem jogkör kérdése. Van, akiket a hatalom büszkévé tesz. Amikor a „lépcsőn” fölfelé haladsz, hangozan köszönj a lépcsőkön állóknak, mert ugyanazoknak köszönsz majd, amikor lefelé jössz – tanácsolta az előadó. A vezető mindig a vezetettek érdekeit képviselje, s Isten ügyében merjen szelíden határozott lenni!

Ahhoz, hogy egy keresztyén iskola jól működjön, belső szabályokra, célkitűzésekre kell építenie – szögezte le Tom McClure. Olyan pedagógusokra van szükség, akik ismerik a Bibliát és képesek azt a tanításba integrálni. Fontos szerepe van az oktatásfelügyeletnek is: nélküle a tapasztalt tanárok nem fognak még nagyobb kiválóságra törekedni, a kezdő tanárok pedig nem tudják legyőzni a felmerülő nehézségeket.

Utolsó előadásában Tom McClure összegezte a lényegét: csak akkor beszélhetünk keresztyén oktatásról, ha az életre szóló, Bibliára alapozó, Krisztus-központú folyamat, amelynek során elvezetjük a gyermeket Krisztushoz, építjük a gyermeket Krisztusban, hogy felnövekedve Krisztust szolgálja.

A magyarországi előadók szívesen el látogatnak bármelyik iskolába előadásokat és továbbképzéseket tartani. Azt is szívesen veszik, ha egy-egy oktatási intézmény érdeklődést tanúsít az ACSI-tagság iránt.

Hajtman Béla

Budapest Bizottságok ülése

Március 1-jén közösen ülésezett a Magyar Református Egyházak Tanácskozó Zsinatának missziói, szórványügyi és presbiteri bizottsága.

Bátky Miklós esperes bevezető áhíttá után **Hegedűs Loránt** ügyvezető elnök köszöntötte a megjelenteket. **Erdélyi Géza**, az MRETZS lelkes elnöke beszámolt az Egyházak Világtanácsának február 14. és 23. közt a braziliai Pôrto Alegreben tartott nagygyűléséről.

A Magyar Reformátusok V. Világtalálkozóival kapcsolatban felmerült kérdések megbeszélésénél Erdélyi Géza elmondta, hogy – erőinket összefogva – együtt kellene részt vennünk a megrendezésében, miközben a Magyarországi Református Egyház elnöksége a szervezésből jogtalanul kihagyta az elsősorban illetékes Magyar Reformátusok Világszövetségét, miáltal megosztotta a Kárpát-medencei és az azon túli egyházkezületeket.

Végül Erdélyi Géza bejelentette, hogy a genfi székhelyű Református Világszövetség mindkét szervezetünket (MRV SZ és MRETZS) hivatalosan is elismerte.

–Bo–

Gúta Egy ígéretes út kezdete

Jelentős – úgy is mondhatnánk: történelmi – esemény volt március 5-én a Gútai Református Egyházköz-ségben: fogadalmat tett a legelső presbitériuma.

Istenünk jóakarata és kegyelme, valamint **Simonné Szekeres Ilona** lelkész

munkája által a 2004 májusától alakuló és formálódó missziói gyülekezetet a Zsinat 2005 októberében anyaegyház-

községgé nyilvánította. Gyülekezetünkben 2006. február 19-én **dr. Nagy Lajos** esperes vezette le a presbitériumot választó egyházköz-ségi közgyűlést.

Az újonnan megválasztott presbitérium ünnepélyes fogadalmötételére március 5-én került sor. A lelkész a *2Móz 18,21* alapján elmondta, milyen nagy je-

lentősége van a presbitériumnak egy-egy gyülekezet életében. Hiszen a lelképásztor mellett a presbiter munkájától, tevékenységétől is függ egy-egy gyülekezet élete, virágzása, épülése, esetleg bukása.

A presbitérium fogadalmötétele után a lelkész Isten gazdag áldását kérte mind a gyülekezet, mind a presbitérium tagjainak életére és munkájára.

Simonné Szekeres Ilona

Budapest „Itt az Írás, forgassátok“

A Magyar Nemzeti Múzeum kupolacsarnokában állították ki azon sárospataki könyvek gyűjteményét, amelyek a II. világháború forgatagában a Szovjetunióba kerültek.

Oroszország februárban szolgáltatott vissza a jogos tulajdonosnak 136 köny-

vet, melyek közt rendkívül értékes könyvritkaságok vannak: huszonkét ösnyomtatvány (vagyis 1500 előtt kiadott mű), egy kódex, több Biblia stb. Így a kiállított könyvek közt láthatunk egy eredeti (tehát 1590-ben kiadott) Vizsolyi Bibliát, Lorántffy Zsuzsanna 1608-as Hanau Bibliájában pedig olvashatjuk saját bejegyzését. Augustinustól a *De civitate Dei* (Basel, 1490), Bél Mátyástól egy 1707-ben Hálában nyomtatott munka, Dávid király zsolttárainak Szenczi Molnár Albert által fordított és Lőcsén 1652-ben kiadott példánya és Balassi Bálint németből fordított munkája, a Beteg lelkeknek való

Az egyik könyvritkaság
(Dabasi András felvételei)

füves kertecske című vallásos elmélkedés (Krakkó, 1572) látványa is gazdagítja a tárlatlátogatót.

Ha kézbe venni nem is lehet, jó legalább tekintettel végigsimogatni a visszakérült könyveket. És örömmel nyugtázhajtuk a nagyfokú érdeklődést: ottjártunkkor a tárlók előtt többször várni kellett a „helycserére”, egy idős férfi pedig ekképpen adott hangot rajongásának: „Én ezeket már ötvenszer láttam.”

Az „Itt az Írás, forgassátok” című kiállítás 2006. június 15-ig tart nyitva, utána a könyveket egy alapos restaurálás várja, hogy majd megújulva szállítsák vissza őket a Sárospataki Református Kollégiumba.

–akb–

Komáromszentpéter

1848-as megemlékezés

Szokásunkhoz híven az idén is megemlékeztünk templomunkban a dicső 1848–49-es forradalomról és szabadságharcról, amit nem csak a kokárda s a (templomunkban állandó jelleggel kifüggesztett) címeres zászló szimbolizál. Templomunk teret adott az imának, a csendnek, a meghitt ökumenikus közösségnek, ahol szeretettel vendégül láttuk a helyi baptista és római katolikus testvéreinket is.

Bugár Béla, a parlament elnöke koszorúz

A bevonulás után imával kezdtük meg az ünnepséget, majd **Korpás Éva** népdalénekes énekelt, aki Isten adta talentumával, a hangjával dicsérte Istent és idézte fel a dicső múltat. Majd a helyi Kossányi József cserkészcsapat kedveskedett kis műsorával. Ezt követően magyarországi baptista testvéreink – **Révész József** csellóművész, **Révész Józsefné** hegedűművész és **Révész Dorkás** orgonaművész – kamarazene-műsora fokozta méltóképpen a hangulatot. Az ifjabb generációt is megszólítottuk a Kozár együttes koncertje által.

Az ünnepi beszédet **Bugár Béla**, az MKP elnöke mondta, aki Istenről, nemzetéről, az anyaország határain kívül élők sorsáról és arról beszélt, mennyire fontos az összetartás és magyarságunk vállalása.

A templomi ünnepség végén a helyi felekezetek lelkeszei – képviselve az ökumené elvét – áldást osztottak, s elénekeltük a Himnuszt. Ezt követően a templom előtt a vendégek megkoszorúzták a kommunizmus áldozatainak emlékére állított kopjafát.

A megemlékezés megszervezésében részt vevőknek ezúton is köszönetet mondunk, bízva abban, hogy Isten áldása fogja kísérni őket és mind a Szentháromság egy Isten, mind pedig a magyarság elhivatott apostolaiként szívükön viselik az értékek képviselését.

Novák Róbert

Lénártfalva

Kopjafát avattunk

Március 12-én ünnepi istentiszteletre gyűltünk össze, hogy megemlékezzünk a dicső 1848–49-es forradalomról és szabadságharcról. Az igehirdetés szolgálatát **Nagy Ákos Róbert** végezte, aki a *2Kor 3,17* alapján szólt az egybegyűttekhez, hangsúlyozva az ige ma is érvényes tanítását: „Az Úr pedig a Lélek, és ahol az Úr Lelke, ott a szabadság”.

A Himnusz eléneklése után ünnepségünk a templomkertben folytatódott. **Rákosi János** polgármester köszöntője után fiataljaink műsora idézte fel az egykori eseményeket. A rimaszécsi pedagógusok kórusának éneklése alatt magyarországi vendégeink, a község és a Csemadok képviselői helyezték el az **Igo Aladár** által készített kopjafára az emlékezés koszorúit. Ünnepségünk a Szózat eléneklése után szeretetvendégséggel ért véget.

Ezúton is köszönetet mondunk a község vezetőségének és a Csemadoknak az ünnepség megszervezéséért. Isten áldása kísérje közösségünket, magyar nemzetünket!

Nagyné Révész Andrea

Erdélyi Géza püspök a Kárpát-medencei református egyházak és egyházkerületek elnökségeinek a kárpátaljai Beregszászon március elején tartott találkozóján alkalmával adta át a 2004-ben felszentelt lelkészeink gyűjtését a Tiszaásványi Református Egyházközség templomfelújításának támogatására. Az összegyűlt összeg 16 500,- korona volt, amit egyházunk kiegészített 500 euróra. Az átadás alkalmával szinte megszégyenítő volt hallani, hogy e csekélynek tűnő összegből a templom külső vakolatának esetleges hibáit elhárítja és a teljes külső festését fedezni tudja a gyülekezet.

Malomka Sándor gondnok és **Mészáros Zoltán** lelkész 2006. március 6-án levélben is köszönetet mondott az adományért: „Szeretnénk köszönetet mondani református lelkész testvéreinknek, akik 2004. évi felszentelésük alkalmával Isten dicsőségére adakozva templomunk felújítási munkálatait támogatták... A templomfelújítás mellett a 2005-ös év nagy eredménye, hogy... novemberben visszakaptuk az 1948-ban államosított régi parókiánk épületét... legalább egy terem helyreállításával szeretnénk a gyülekezet hitoktatásának és biblióráinak állandó helyproblémáját megoldani.”

Sajnos a 2004 tavaszán meghirdetett gyűjtésbe egyházközségeink nem kapcsolódtak be, ezért a Zsinati Elnökség ismételten kéri gyülekezeteink tagjait, hogy adományaikkal járuljanak hozzá a tiszaásványi gyülekezet megerősítéséhez.

(ZSI)

Megszomorodott szívvel, de a feltámadás reménységével búcsúztunk 2006. március 16-án a vásárhelyi református templomban egyházunk főgondnokhelyettesétől, akit Isten termékeny és áldott életének 60. évében (hosszú, súlyos betegség után) március 13-án szőlített magához.

Milan Šikra 1946. április 18-án született Vásárhelyen, ahol egész életét töltötte. Fiatalkorától olvasta a Bibliát, és alázatos imádságokban minduntalan mennyei Atyja kezébe helyezte az életét. Mindig igyekezett engedelmessé válni Megváltónknak, amire az élet Ura iránti szeretete vezérelte. Egyházunk iránti szeretete pedig az egyházi munka területére irányította: hosszú időn keresztül különböző funkciókban szolgált. Harcmínchat éves korában, 1982-ben választották presbiterré,

MILAN ŠIKRA
(1946 – 2006)

majd 1994-ben a vásárhelyi gyülekezet gondnoka lett. Ezt a tisztséget 2002-ig töltötte be, amikor is egyházunk szlovák egyházmegegyei főgondnokhelyettesévé választották. Közben az 1993-ban létrejött Nagymihályi Református Egyházmegegyének is gondnoka volt, mégpedig 1995-ig; akkor zsinati képviselő lett.

2006. március 20-án Rimaszombatban egyházunk közoktatási intézményeinek igazgatói és képviselői tanácskoztak, akik beadványt fogalmaztak meg a református közoktatás helyzetével kapcsolatban. Egyúttal kérték, hogy a benne foglaltakat a Zsinati Elnökség egyházunk hivatalos állásfoglalásaként tolmácsolja a Szlovák Köztársaság illetékes hivatalainak.

A beadványban rámutattak, hogy az egyházi iskolák diákjai az önkormányzati iskolákkal szemben hátrányos megkülönböztetésben szenvednek: a beutazó tanulók nem részesülnek semmilyen utazási támogatásban, az önkormányzatok mint iskolafenntartók intézményeik működtetésére külön támogatási forrásokban részesülnek, iskoláink egyáltalán nem részesülnek beruházási támogatásban. A résztvevők kezdeményezték továbbá egy Református Tanügyi Hivatal létrehozását, amihez (az állami tanügyi hivatalok mintájára) állami támogatást kérnek.

A találkozó egy részén részt vett **Ábrám Tibor** tiszáninneri főgondnok, a miskolci Lévy József Református Gimnázium igazgatója, aki beszámolt a magyarországi református iskolák helyzetéről, értékelté intézményeink eddigi együttműködését, és vázolta a további lehetőségeket. Bejelentette: kezdeményezi, hogy minden református iskolának legyen egy tiszáninneri testvériskolája. Ilyen kapcsolat a rimaszombati és a miskolci gimnáziumok között már évek óta van.

(ZSI)

Feleségével 39 évig élt harmonikus házasságban, az Úr két fiúgyermekkel ajándékozta meg őket. Családtagjai nagy támaszt jelentettek számára betegségében mindvégig.

Temetésén Danuška Hudáková esperes olvasta a lekiót, majd imádkozott. Az ige hirdetés szolgálatát Erdélyi Géza püspök végezte a Jn 14,1–12 alapján. A család és a vásárhelyi gyülekezet nevében Pavol Kačkoš segédlelkész, egyházunk vezetése és a szlovák egyházmegegyék nevében pedig Ján Semjan püspök helyettes búcsúzott.

Köszönjük Istennek mindazt, amit elhunyt testvérünk értünk, egyházunkért tett. „...tudom, hogy az én megváltóm él, és utoljára megáll a por fölött” (Jób 19,25).

Danuška Hudáková

A Diakonisches Werk delegációjának látogatása

A Bajor-, Észak- és Nyugat-németországi Református Egyház Diakóniájának kilenc tagú küldöttsége hivatalos látogatást tesz 2006. május 13–15. között egyházunkban.

Látogatásuk egyik program-pontja egy lelkészértekezlet, melynek témája: *Szolidaritás és diakónia*. Az értekezletre a rimaszombati Tompa Mihály Református Gimnázium dísztermében 2006. május 16-án 9 órai kezdettel kerül sor.

Szeretettel hívjuk és várjuk lelkészeinket erre az alkalomra.

(Zsinati Iroda)

Pályázat

A rimaszombati Tompa Mihály Magyar Tannyelvű Református Gimnázium mellett működő iskolaszék a Szlovákiai Református Keresztyén Egyház Zsinati Elnökségének megbízása alapján pályázatot ír ki a gimnázium igazgatói állásának betöltésére 2006. augusztus 1-től.

Feltételek: aktív református gyülekezeti tagság, középiskolai tanári végzettség, legalább ötéves pedagógiai gyakorlat, 1. minősítő vizsga, erkölcsös életvitel, rendezett magánélet, vezetői alkalmasság. A fent említett kritériumok teljesítése mellett nélkülözhetetlen a magyar és a szlovák nyelv tökéletes ismerete, valamint ajánlott legalább egy világnyelv ismerete.

A pályázatnak tartalmaznia kell a pályázó önéletrajzát, a gyülekezete lelkészének és presbitériumának ajánlását, valamint az iskola vezetésére és fejlesztésére vonatkozó elképzeléseinek leírását.

A pályázat beküldésének határideje: **2006. május 31.**

Postacím: **A Szlovákiai Református Keresztyén Egyház Zsinati Irodája, Fő tér 23, 979 01 Rimavská Sobota.**

Helyreigazítás

Áprilisi számunk mellékletében a 2/2006-os törvény 1. §-ában egy, 3. §-ában pedig két sor – teljesen érthetetlen okból – nem jelent meg nyomtatásban. Az értelemzavaró kimaradás miatt mostani számunkban – olvasóink szíves elnézését kérve – teljes terjedelmében közöljük ismét a törvényt.

■ Az iskolaügyi minisztérium március 28-án az országos tanítónap alkalmából Nagyszombatban pedagógusokat tüntetett ki. Az ünnepségen egyházunkat Molnár János dékán képviselte.

■ Április 7-én az Eperjesi Ortodox Egyházmegye új püspökének beiktatásán az Alexander Nyevszkij-székesegyházban jelen volt Erdélyi Géza püspök is.

■ A Lux aeterna kamarakórus május 7-én énekléssel szolgál Apácaszakállason:

Adományok az árvaházra

2006 első negyedében a következő adományok érkeztek a perbenyiki árvaház javára:

Balogh Éva (Borsi): 1000 korona, Koczák Istvánné (Perbenyik): 500 korona, Fetyko Béláné (Perbenyik): 500 korona, Végső László (Kassa): 1000 korona, özv. Fülöp Alfrédné (Perbenyik): 500 korona, Borsos László (Perbenyik): 1000 korona, Borsos István (Perbenyik): 1000 korona, Szabó János (Perbenyik): 500 korona, özv. Kalitza Dénesné (Nagykapos): 500 korona, Lévai Református Egyházközség: 6000 korona, Jolana Maková (Barca): 100 korona, névtelen adakozó (Nagymihály): 2000 korona, Horváth Milán (Perbenyik): 1000 korona, özv. Sápos Ferencné (Perbenyik): 500 korona, Balla Matild (Kiskövesd): 500 korona, Király Zoltán (Lekenye): 500 korona, Vajoné Éles Mária (Nagyszelmenc): 500 korona, az ungi egyházmegye nőszövetsége: 6000 korona.

Adományait hálásan köszönjük, Isten áldása kísérje a jószívű adakozók életét!

Bankszámlaszámunk: **0552044933/0900**. Címünk: **Dobry Pastier Pribenik n. o., Kostolná 216/3, 076 51 Pribenik.**

Szabóné Kozár Éva,
perbenyiki lelkipásztor

Pályázat

A Rozsnyói Református Egyházi Alapiskola mellett működő iskolaszék pályázatot hirdet az iskola igazgatói állásának betöltésére 2006. július 1-től, valamint a szlovák nyelv és irodalom tantárgy oktatására felső tagozaton.

Feltételek: az SZRKE 1/2000-es számú közoktatási törvényében foglaltak, továbbá önéletrajz, az igazgatói állás esetében a pályázó gyülekezete lelkészének és presbitériumának ajánlása, az intézmény vezetésére és fejlesztésére vonatkozó elképzelések leírása. Beküldési határidő: **2006. május 31.** Postacím: **Református Egyházi Alapiskola, Kosmonautov 2, 048 01 Rožňava.**

11 órakor az istentiszteleten a református templomban, majd 14 órakor a fogadtatások otthonában.

■ Május 21-én 15 órai kezdettel a somorjai református templomban lesz – több gyülekezeti énekkel részvételével – a pozsonyi egyházmegye kórustalálkozója.

■ A Firesz kórus a következő találkozóját és próbáját május 12. és 14. között Csécsen a Firesz-központban tartja.

Elhunyt Kossár András

Március végén 89. életében elhunyt Kossár András, az egykori dél-nyitrai egyházmegye esperese. Temetése március 29-én utolsó szolgálati helyén és lakhelyén, Dunamocson volt.

A Pátria rádió (927 és 1017 kHz-en) protestáns műsorai:

Május 14-én 8.05-kor a Világosság című egyházi műsor református félórájában Tóth Lóránd dramaturg lelkipásztor az elveszett dráma példázatáról szól a hallgatókhoz.

Május 28-án 8.05-kor a Világosságban id. Fülöp Sándor kaposkelecsényi lelkipásztor az ötezer ember megvendégelése példázatának üzenetéről elmélkedik.

Június 4-én, pünkösdvasárnap 9 órai kezdettel egyórás élő istentiszteletet közvetítünk a hetényi református templomból. Igét hirdetnek: Palcsó Attila és Écsi Gyöngyi lelkipásztorok.

A Világosság ismétlése: másnap (hétfőn) 11.05-kor.

Szerkesztő: **Iski Ibolya**

KÁLVINISTA SZEMLE

A Szlovákiai Református Keresztyén Egyház hivatalos lapja. Kiadja a Zsinati Elnökség (Jókai u. 34, 945 01 Komárno). Megjelenik havonta.

Főszerkesztő: Dr. Erdélyi Géza
Szerkesztő: A. Kis Béla

Titkár és lapterjesztő: Kis Lucia
Előfizethető a szerkesztőség címén és a református lelkész hivatalkóban.
Előfizetési díj: egy évre 120 korona.
A lapterjesztést a szerkesztőség végzi:
930 10 Dolný Štál (Alistál) 380
E-mail: akisbela@ba.telecom.sk
Telefon: **031/55 90 141** (egyben fax és üzenetrögzítő is)

A kéziratokat nem őrizzük meg, nem küldjük vissza, rövidítésük és szerkesztésük jogát fenntartjuk.

Nyomdai előkészítés: A. Kis Béla
Nyomja: Reproffset, Dunaszerdahely
ISSN: 1335-7298

Regisztrációs szám: SÚTI 15/6